

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije upravljanja hemikalijama 2015-2018. godine, za 2017. godinu

Podgorica, mart 2018.

Spisak skraćenica	3
1. Uvod	4
2. Pravni okvir	5
2.1. Ministarstvo održivog razvoja i turizma	5
2.2 Ministarstvo rada i socijalnog staranja (MRSS)	6
2.2 Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP)	6
2.4 Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (UBHVFP)	7
3. Institucionalni okvir	8
3.1 Promjene u institucionalnom okviru	8
4. Administrativni kapaciteti	9
4.1 Jačanje administrativnih kapaciteta u nadležnim institucijama	9
5. Implementacija	15
5.1 Dozvole	17
5.2 Inspekcijski nadzor	19
5.2.1. Odsjek za ekološku inspekciju	19
5.2.2 Odsjek za zdravstveno – sanitarnu inspekciju	31
5.3 Institut za javno zdravlje	33
5.4 Ministarstvo unutrašnjih poslova	33
6. Saradnja sa Sekretarijatima Konvencija iz oblasti bezbjednog upravljanja hemikalijama	35
7. Projekti	36
7.1 Projekat „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje PCB otpadom u Crnoj Gori“	36
7.2 Projekat „Pripreme za ratifikovanje i implementaciju Minamata Konvencije o živi-inicijalna procjena za Crnu Goru“	38
7.3 Projekat “Revizija Nacionalnog plana implementacije Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim supstancama” (POP-sove)	39
8. Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana	40

Spisak skraćenica

AZPŽS - Agencija za zaštitu prirode i životne sredine;
BDE – Bromodifenil etri;
BPR - Uredba EU br: 528/2012 o biocidnim proizvodima;
CETI – D.O.O. Centar za ekotoksikološka ispitivanja;
CKCG – Crveni krst Crne Gore;
CLP - Uredba broj 1272/2008 koja se odnosi na klasifikaciju, označavanje i pakovanje supstanci i smješa;
CPX - Vježba komandnog mjesta (Command Post Exercise);
ECHA – Evropska Agencija za hemikalije;
EU – Evropska unija;
EK - Evropska komisija;
HBCD – Heksabromociklododekan;
IUCLID – Internacionalna uniformna baza podataka o hemijskim informacijama (International Uniform Chemical Information Database);
IJZ - Institut za javno zdravlje;
IPA - Instrument za pretpristupnu pomoć;
ME - Ministarstvo ekonomije;
MORT - Ministarstvo održivog razvoja i turizma;
MUP - Ministarstvo unutrašnjih poslova;
MRSS - Ministarstvo rada i socijalnog staranja;
NIP- Nacionalni plan implementacije;
PCB – Polihlorovani bifenili;
PIC- Postupak davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja;
PFOS - Perfluorooktan sulfonati;
PFOFS - Soli perfluorooktanske kiseline;
POPs – Dugotrajne organske zagađujuće supstance;
RAPEX - Brza razmjena informacija o opasnim proizvodima;
REACH – Uredba EU br. 1907/2006 o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija;
SZB – Sredstva za zaštitu bilja;
TAIEX - Kancelarija za tehničku pomoć i razmjenu informacija;
TTE – Štabna vježba (Table Top Exercise);
UIP - Uprava za inspekcijske poslove;
UNDP- Program Ujedinjenih nacija za razvoj;
UNEP - Program Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine;
UBHVFP - Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;
UP – Uprava policije;
ZHMS – Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju.

1. Uvod

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije upravljanja hemikalijama 2015-2018. godine, za 2017. godinu (u daljem tekstu: Izvještaj) ima za cilj da da pregled o realizovanim aktivnostima za vremenski period januar-decembar 2017, kao i smjernice za efikasnije sprovođenje u 2018.

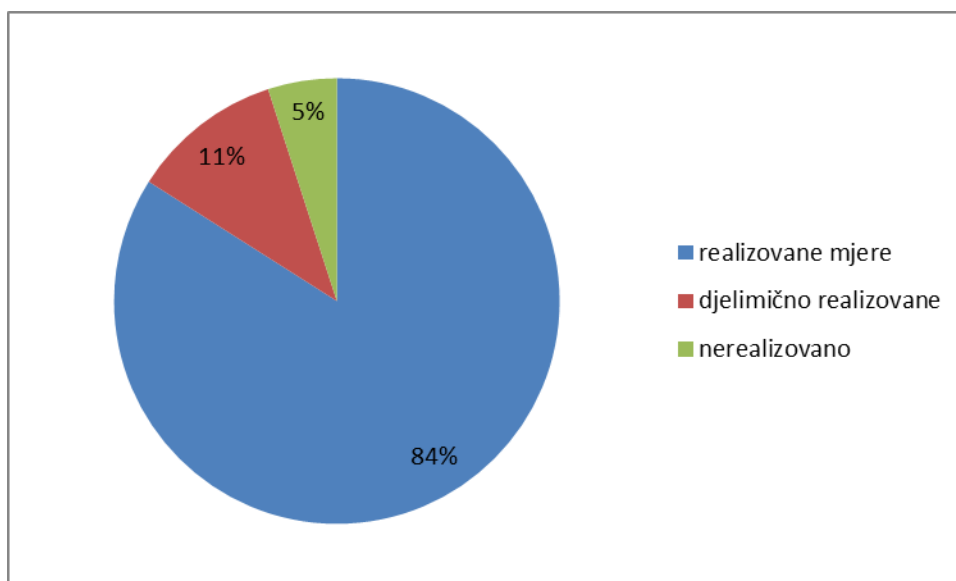
U izradi Izvještaja, pored Ministarstva održivog razvoja i turizma učestvovali su i:

- Ministarstvo unutrašnjih poslova;
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja;
- Ministarstvo ekonomije;
- Agencija za zaštitu prirode i životne sredine;
- Uprava za inspekcijske poslove;
- Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove;
- Institut za javno zdravlje.

Izvještaj daje pregled i postignuti napredak u: pravnom okviru, institucionalnom okviru, administrativnim kapacitetima, konkretnim aktivnostima implementacije i projektima.

U toku analize utvrđeno je da je od predloženih 37 mjera realizovano 31, djelimično su realizovane 4 mjere, dok nisu realizovane 2 mjere (grafik 1). Drugim riječima, u izvještajnom periodu realizovano je 84% mjera, a 5,4% je ostalo nerealizovano.

Grafik 1: Prikaz realizacije mjera

2. Pravni okvir

2.1. Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Novi Zakon o hemikalijama usvojen je u julu 2017. ("Sl. list CG" br. 51/17) i do kraja 2017. godine donijeti su sljedeći pravilnici:

- ✓ Pravilnik o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalija ("Sl. list CG", br. 61/17);
- ✓ Pravilnik o kriterijumima za identifikaciju supstance kao perzistentne, bioakumulativne, toksične i veoma perzistentne i bioakumulativne ("Sl. list CG", br. 84/17);
- ✓ Pravilnik o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost ("Sl. list CG", br. 65/17);
- ✓ Pravilnik o metodama ispitivanja opasnih svojstava hemikalije* ("Sl. list CG", br. 68/17);
- ✓ Pravilnik o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN ("Sl. list CG", br. 85/17);
- ✓ Pravilnik o sadržaju bezbjednosnog lista za hemikalije ("Sl. list CG", br. 81/17).

Na osnovu navedenog zakona, tokom 2018. donijeće se svi preostali pravilnicu i Uredba, čime će se dodatno prenijeti: Regulativa REACH, Regulativa CLP, Regulativa PIC, Regulativa (EZ) br. 648/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta od 31. marta 2004. o detergentima i Direktiva 2004/10/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. februara 2004. o usklađivanju zakona i ostalih propisa u vezi s primjenom načela dobre laboratorijske prakse i provjeri njihove primjene u ispitivanju hemijskih supstanci.

Osnovne novine koje donosi Zakon o hemikalijama, a tiču se preuzimanja djelova EU pravne tekovine, su sljedeće:

- 1) Detaljnije su razrađene obaveze daljih korisnika u lancu snabdijevanja i način upisa hemikalija u registar. Takođe, definisana su izuzeća od upisa u registar za supstance proizvedene ili uvezene za istraživanje i razvoj na period od 5 godina, za količine manje od 1t godišnje.
- 2) Pojašnjene su obaveze zastupnika proizvođača. Zastupnik je dužan da čuva i ažurira podatke o uvezenim količinama i kupcima kojima su prodate supstance, kao i podatke o dostavljanju revidiranog bezbjednosnog lista. Zahtjev za upis u registar za stranog proizvođača ili uvoznika može podnijeti lice koje ovlasti strani proizvođač tj. zastupnik sa sjedištem u Crnoj Gori.
- 3) Agencija za zaštitu prirode i životne sredine (AZPŽS) obavezna je da o rizicima koji proizlaze iz upotrebe hemikalija, radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine obavještava javnost putem medija. Takođe, AZPŽS je dužna da priprema vodiče o rizicima i bezbjednoj upotrebi hemikalija ili proizvoda, kao i da pruža stručne savjete (helpdesk) proizvođačima, uvoznicima, daljim korisnicima i drugim zainteresovanim licima u ovoj oblasti.
- 4) Uvedena je obaveza da zdravstvene ustanove dostavljaju AZPŽS i MZ podatke o akutnim trovanjima i drugim uticajima hemikalija na zdravlje ljudi. Takođe, podatke o

preventivnim mjerama koje treba preduzeti za sprječavanje trovanja, uvoznici ili dalji korisnici koji stavljaju hemikalije na tržište dostavljaju Agenciji.

U cilju uspostavljanja potpunog zakonodavnog okvira i adekvatne implementacije Zakona o biocidnim proizvodima („Sl. list CG”, br. 54/16), tokom 2017. godine donešeni su sljedeći pravilnici:

- ✓ Pravilnik o metodama za ispitivanje efikasnosti biocidnih proizvoda ("Sl. list CG", br. 5/17);
- ✓ Pravilnik o sadržaju tehničkog dosijea i osnovnim podacima o biocidu ("Sl. list CG", br. 5/17);
- ✓ Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje dozvole za biocidne proizvode ("Sl. list CG", br. 17/17);
- ✓ Pravilnik o uslovima u pogledu kadra, prostora i opreme za pravna lica koja profesionalno koriste biocidne proizvode ("Sl. list CG", br. 26/17).

Primjena Zakona o biocidnim proizvodima počela je 1. januara 2017, a Zakonom je data i mogućnost da proizvođači, uvoznici odnosno izvoznici koji stavljaju u promet i upotrebu biocide mogu da usaglase poslovanje sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana početka primjene zakona.

U 2017. godini donešen je i Zakon o potvrđivanju Amandmana na Stokholmsku Konvenciju o dugotrajnim organskim zagadjujućim supstancama ("Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", br. 9/17) kojim su u nacionalno zakonodavstvo prenešene odluke Konferencije potpisnica usvojene na šestom i sedmom zasijedanju Konferencije potpisnica.

2.2 Ministarstvo rada i socijalnog staranja (MRSS)

MRSS je u maju 2017. godine donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti hemijskim materijama ("Sl. list CG", br: 30/17) kojim su propisani minimalni zahtjevi koje poslodavac treba da ispuni u obezbjeđivanju mjera zaštite i zdravlja na radu uključujući i granične vrijednosti, radi otklanjanja ili smanjenja rizika od nastanka povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom koje nastaju za vrijeme rada pri izlaganju zaposlenog hemijskim materijama.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, koji je planiran za II kvartal 2018. godine doprinijeće se podizanju svijesti o zaštiti i zdravlju na radu, uključujući i podizanje svijesti u dijelu sprovođenja minimalnih zahtjeva koje poslodavac treba da ispuni u obezbjeđivanju mjera zaštite i zdravlja na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom koje nastaju za vrijeme rada pri izlaganju zaposlenog hemijskim materijama.

2.2 Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP)

Zakonom o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG“, br:13/07, 32/11 i 54/16) propisano je da: privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici u čijim objektima i prostorima gdje obavljaju privrednu, obrazovnu, zdravstvenu, socijalnu, kulturnu, sportsku i drugu djelatnost može doći do ugrožavanja ljudi, materijalnih dobara i životne sredine usljed

djelovanja elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća dužni su da izrade preduzetne planove i dostave ih Direktoratu za vanredne situacije MUP-a, na dalju nadležnost. S tim u vezi, tokom 2017. godine izdate su 3 saglasnosti na Preduzetne planove za zaštitu i spašavanje od hemijskog udesa.

2.4 Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (UBHVFP)

Na osnovu Zakona o sredstvima za zaštitu bilja ("Sl. list CG", br. 51/08, 40/11, 18/14) tokom 2017. godine donešena su sljedeća akta:

- ✓ Program fitosanitarnih mjera za 2017. godinu („Sl. list CG“, br. 11/17);
- ✓ Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2017. godinu („Sl. list CG“ br. 7/17);
- ✓ Program monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2017. godinu („Sl. list CG“, br. 11/17);
- ✓ Lista registrovanih sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG“ br. 43/17);
- ✓ Pravilnik o uslovima za istraživanje u naučne i razvojne svrhe neregistrovanog sredstva za zaštitu bilja u životnoj sredini („Sl. list CG“ br. 58/17);
- ✓ Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu izdavanja i izgledu legitimacije za profesionalno korišćenje sredstava za zaštitu bilja („Sl. list CG“ br. 84/17);
- ✓ Program post-registracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja za 2017. godinu br. 320/17-0101-5415 od 30.11.2017.;
- ✓ Uputstvo o zaštiti voda prilikom upotrebe pesticida br. 320-2398/17-1 od 11.12.2017.;
- ✓ Izvještaj o sprovođenju Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja za 2016. godinu <http://www.ubh.gov.me/vijesti/174354/Izvjestaj-o-sprovođenju-Nacionalnog-plana-za-održivu-upotrebu-SZB.html>.

Takođe, u saradnji sa MORT-om u martu 2017, pripremljene su Smjernice za razlikovanje sredstava za zaštitu bilja od biocidnih proizvoda.

Na osnovu Zakona o bezbjednosti hrane ("Sl. list CG", br. 57/15) donešeni su sljedeći podzakonski akti, čime se ojačalo upravljanje hemijskom bezbjednošću za područje vezano za hranu:

- ✓ Pravilnik o monitoringu rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla („Sl. list CG“, br. 3/17);
- ✓ Pravilnik o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminenata u hrani („Sl. list CG“, br. 19/17);
- ✓ Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminenata u hrani („Sl. list CG“, br. 38/17);
- ✓ Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih supstanci u hrani za životinje („Sl. list CG“, br. 31/17);
- ✓ Uputstvo o smanjenju prisutnosti dioksina, furana i PCB u hrani za životinje br. 32/17/0101-49;
- ✓ Uputstvo za sprovođenje monitoringa prisutnosti dioksina, furana i PCB u hrani za životinje br. 32/17/0101/493/2.

3. Institucionalni okvir

Nadležni organ državne uprave za upravljanje hemikalijama i biocidnim proizvodima je MORT. Direktorat za životnu sredinu, u okviru kojeg se nalazi Direkcija za kontrolu industrijskog zagađenja i upravljanja hemikalijama, vrši poslove koji se odnose na: obavljanje stručnih poslova usklađivanja zakonodavstva sa propisima EU u oblastima upravljanja hemikalijama i biocidima, industrijskog zagađenja, praćenje rada i učešće u radnim tijelima vezanim za Bazelsku, Stokholmsku, Rotterdamsku, Minamata konvenciju i ostalo.

U okviru AZPŽS sredine postoji Odjeljenje za upravljanje hemikalijama koje vrši poslove koji se odnose na: izdavanje odobrenja za korišćenje alternativnog hemijskog naziva, procjenu bezbjednosti hemikalija, stručnu procjenu podataka sadržanih u dosijeu za supstancu, utvrđivanje mjera za smanjenje rizika i rok za izvršenje naloženih mjera, vođenje evidencije o hemikalijama, izdavanje dozvola za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija, vođenje evidencije o opasnim hemikalijama, vođenje postupka prethodnog obavještanja (PIC postupka), izdavanje dozvola za uvoz, izvoz i tranzit hemikalija i ostalo. Takođe, poslove koji se odnose na implementaciju propisa kojima se uređuje pitanje upotrebe i tretmana azbesta obavljaju i zaposleni iz Sektora za izdavanje dozvola.

Za vršenje inspekcijskog nadzora u skladu sa Zakonom o biocidnim proizvodima ("Sl. list CG", br: 54/16) nadležna je Uprava za inspekcijske poslove (UIP) preko ekoloških, sanitarnih, fitosanitarnih i veterinarskih inspektora, u zavisnosti od namjene biocida.

3.1 Promjene u institucionalnom okviru

Novina u institucionalnom okviru odnosi se na vršenje inspekcijskog nadzora u skladu sa Zakonom o hemikalijama ("Sl. list CG", br: 51/17) gdje je od 2017. nadzor nad hemikalijama podijeljen između ekološke i sanitarne inspekcije.

Vezano za uspostavljanje jedinice za liječenje otrovanih osoba s obučanim ljekarima specijalistima medicinske toksikologije, koje je predviđeno Strategijom upravljanja hemikalijama 2015-2018. i Nacionalnom strategijom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena sa Akcionim planom za period 2016-2020, do kraja 2018, važno je ukazati da je došlo do uspostavljanja saradnje sa Kliničkim centrom Crne Gore.

Klinički centar Crne Gore je krajem novembra 2017. godine dostavio Ministarstvu predlog projekta za uspostavljanje navedenog centra, na način da se što više iskoriste postojeći kadar i oprema, uz dodatne obuke/specijalizacije. Tokom 2018. godine formiraće se Radna grupa u kojoj će biti predstavnici MORTa, KCCG, MZ i koja će definisati dalje korake u cilju uspostavljanja navedenog centra.

4. Administrativni kapaciteti

Broj izvršilaca za efikasnu transpoziciju, implementaciju i nadzor nad implementacijom propisa u oblasti hemikalija i biocidnih proizvoda je nedovoljan. To se odnosi na nadležne institucije kao što je MORT (1 državni službenik), AZPŽS (3 službenika) i UIP, dio koji se odnosi na ekološku inspekciju, u kojoj je zaposleno 6 inspektora za kompletnu oblast životne sredine, kojima su potrebna i dodatna stručna znanja za vršenje inspekcijskog nadzora u oblasti hemikalija.

U AZPŽS su sistematizovana i popunjena 3 radna mjesta, dok je jedno upražnjeno zbog odlaska službenika u penziju.

U ekološkoj inspekciji je tokom 2017. godine zaposlen 1 inspektor koji će se baviti naročito nadzorom nad hemikalijama. Nadzor nad hemikalijama i biocidnim proizvodima prilikom uvoza i na unutrašnjem tržištu vrši 14 sanitarnih inspektora, uz druge poslove iz svoje nadležnosti.

Svim strateškim dokumentima, kao i Pregovaračkom pozicijom Crne Gore za Međuvladinu Konferenciju o pristupanju Crne Gore Evropskoj Uniji za poglavlje 27 – životna sredina i klimatske promjene, stavljen je akcenat na jačanje administrativnih kapaciteta.

4.1 Jačanje administrativnih kapaciteta u nadležnim institucijama

Jačanje kapaciteta AZPŽS ostvaruje se kroz IPA projekat „Pripremne mjere za upravljanje hemikalijama za zemlje kandidate i potencijalne kandidate“ koji realizuje ECHA. Planirano je da projekat traje do februara 2018, ali je zbog interesovanja svih uključenih država (Albanija, BiH, Kosovo, Srbija, Turska, Makedonija i Crna Gora), produžen za 2018-2019. Cilj projekta je jačanje kapaciteta za implementaciju obaveza utvrđenih propisima Crne Gore u skladu sa odgovarajućim propisima EU (REACH, CLP, BPR i PIC).

Tokom 2017. godine u sklopu navedenog IPA projekta organizovano je sljedeće:

- **Radionica o procjeni rizika od hemikalija** (5-6. april 2017, Tirana) –sa ciljem razmjene iskustava svih zemalja učesnica projekta o procjeni rizika od hemikalija kako u zakonodavnom dijelu, tako i u administrativnom, kao i identifikovanje daljih neophodnih obuka. Predstavnici AZPŽS i CETI su učestvovali na navedenoj radionici;
- **Radionica o uspostavljanju efikasnijeg procesa ograničavanja hemikalija** (17-18. maj 2017- Helsinki): Na navedenoj radionici su zemlje članice EU ukazale na probleme koji se uglavnom odnose na nedostatak adekvatnih podataka, ograničene kapacitete (administrativne i finansijske). Predstavnik MORT je učestvovao na navedenoj radionici;
- **Studijska posjeta Ministarstvu zdravlja Republike Hrtatske** (4-5 jul 2017. Zagreb), koje je nadležno za poslove upravljanja hemikalijama i biocidnim proizvodima, sa ciljem upoznavanje sa načinom rada helpdeska i Centra za kontrolu trovanja, načinom funkcionisanja inspekcijskih nadzora, kao i posjetu postrojenju „INA Maziva i ulja“. Predstavnici AZPŽS i MORT su učestvovali na navedenoj radionici;

- **Proslava 10 godina postojanja ECHA i Hemijski forum-**(07-09.06.2017 u Helsinkiju)-nezavisni godišnji forum za nadležne organe na kojem se vodio otvoreni dijalog o ključnim pitanjima koja su od globalnog značaja za bezbjednu upotrebu hemikalija. Predstavnik AZPŽS je učestvovao na navedenom forumu.
- **Otvorena sesija 28. sastanka Foruma za razmjenu informacija o sprovođenju Uredbe REACH i CLP** (8. novembra 2017. godine u Helsinkiju, Finska). Predstavnici UIP-a učestvovali su na navedenom sastanku.

U julu 2017, u sklopu projekta odrađen je i prevod ECHA dokumenta, odnosno brošura o izvozu hemikalija i ista je objavljena na sajtu MORTa <http://www.mrt.gov.me/rubrike/publikacije/174595/Brosura-o-izvoza-hemikalija-supstanci-smesa-i-proizvoda-na-trziste-EU.html>. Takođe, brošura o izvozu hemikalija dostavljena je i AZPŽS u cilju dalje distribucije zainteresovanim stranama.

U aprilu 2017, održana je TAIEX ekspertska misija **“Podrška u implementaciji Zakona o biocidnim proizvodima sa pratećim podzakonskim aktima”** sa ciljem jačanja kapaciteta MORTa, AZPŽS, UIP, MPiRR, CETI, IJZ za primjenu i sprovođenje propisa iz oblasti upravljanja biocidnim proizvodima.

Takođe, AZPŽS odobrena je i TAIEX studijska posjeta **„Uspostavljanje helpdeska“** (avgust 2017.) u Zagrebu, na kojoj su njeni predstavnici, između ostalog upoznati sa regulatornim okvirom službe helpdeska, najčešćim pitanjima.

MORT je, putem TAIEX instrumenta dobilo pomoć u vidu radionice **„Implementacija Seveso III Direktive“**, koja je održana u julu 2017, imajući u vidu implementaciju Pravilnika o količinama opasnih materija po kategorijama kojima se određuje stepen rizika seveso postrojenja (“Sl. list CG”, br. 63/16”) i Pravilnika o bližem sadržaju plana prevencije i plana zaštite od udesa (“Sl. list CG”, br. 67/16), kojima je prenešena Direktiva 2012/18/EU o kontroli opasnosti od velikih udesa koji uključuju opasne supstance (Seveso III Direktiva). Prilog Pravilnika o količinama opasnih materija po kategorijama kojima se određuje stepen rizika seveso postrojenja navodi kategorije supstanci i smješa u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i označavanje hemijskih proizvoda i Regulativom CLP. Nakon ove radionice najveći broj crnogorskih operatera (Pivara Nikšić, Aerodromi Crne Gore, Tara Aerospace and Defence Products, Jugopetrol, Kombinat aluminijuma Podgorica, Elektroprivreda Crne Gore, Meser, itd.) upoznat je, između ostalog i sa klasifikacijom, označavanjem i pakovanjem hemijskih supstanci i smješa (proizvoda), sa ciljem harmonizacije hemijske klasifikacije i označavanja i uspostavljanja bolje komunikacije o hemijskim opasnostima po radnike preko dostavljenih podataka i etiketa.

Predstavnik AZPŽS učestvovao je na **„IHR ljetnja škola“** (International health regulations summer school) za zemlje Jugoistočne Evrope u julu 2017. (Berlin) sa ciljem prevencije širenja bolesti na međunarodnom nivou kroz otkrivanje, procjenu rizika i, ukoliko je potrebno, pružanje koordinisanog odgovora na rizike koji mogu predstavljati međunarodnu prijetnju po javno zdravlje.

U tabeli niže dat je pregled obuka održanih u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u 2017. godini:

Tabela 1: Obuke održane u UBHVFP

Datum i tema	Program	Učesnici	Br. Učesnika	Organizator
06-10.02.2017. Studijska posjeta u Italiji, na temu: „Jačanje kapaciteta za vršenje obuka u okviru održive upotrebe pesticida“. U okviru studijske posjete realizovane su posjete Università Cattolica del Sacro Cuore - OPERA Research Center Piacenza - Italija kao i posjete dva poljoprivredna gazdinstva koja su prošla obuke za održivu upotrebu pesticida.	TAIEX program	Savjetnici u Odsjeku za sredstva za zaštitu bilja	3	Evropska Komisija
27-31.03.2017. Studijska posjeta Hrvatskoj, na temu: „Jačanje kapaciteta za registraciju i službene kontrole, sredstava za zaštitu bilja“. Brojnim prezentacijama i praktičnim obukama hrvatski eksperti prenijeli su iskustva iz oblasti registracije pesticida, prometa pesticida kao i kontrole njihove upotrebe. http://www.ubh.gov.me/vijesti/171434/IZVJEŠTAJ-Studijska-posjeta-Hrvatskoj-registracija-sredstava-za-zastitu-bilja.html	TAIEX program	Savjetnici u Odsjeku za sredstva za zaštitu bilja	3	Evropska Komisija
06.04.2017. Jednodnevna obuka za predavače na kursevima o bezbjednoj primjeni sredstava za zaštitu bilja. Cilj obuke je bio da predavači, predstavnici MPRR, UBHVFP, Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji, MORT i IJZ dobiju potrebna uputstva o koncepciji treninga za poljoprivredne proizvođače (pravilnoj primjeni i skladištenju sredstava za zaštitu bilja, poštovanju kodeksa dobre poljoprivredne prakse za zaštitu bilja, mjerama za smanjenje rizika zbog opasnosti izlaganja sredstvima za zaštitu bilja, sa posebnim akcentom na ličnu zaštitu, planom upravljanja otpadom i dr.)	UBHVFS i Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji	Savjetnici u Odsjeku za sredstva za zaštitu bilja	11	ECPA

http://www.ubh.gov.me/vijesti/171423/Obuka-predavaca-o-bezbjednoj-primjeni-sredstava-za-zastitu-bilja.html				
19 - 21. 09 2017. Obuka na temu: „Jačanje kapaciteta za vršenje obuka u okviru održive upotrebe pesticida“. Brojnim prezentacijama i praktičnim obukama italijanski i španski eksperti prenijeli su iskustva u sprovođenju programa treninga i obuke poljoprivrednih proizvođača, distributera pesticida i savjetnika u biljnoj proizvodnji. http://www.ubh.gov.me/vijesti/176709/Izvjestaj-TAIEX-radionica-o-odrzivoj-upotrebi-sredstava-za-zastitu-bilja.html	TAIEX program	Savjetnici u Odsjeku za sredstva za zaštitu bilja, savjetodavne službe, predstavnici ovlašćenih institucija za obuke distributera i korisnika sredstava za zaštitu bilja, kao i predstavnici Plantaža kao najveći korisnici sredstava za zaštitu bilja.	3	Evropska Komisija

Takođe, u tabeli niže dat je pregled aktivnosti i obuka realizovanih u skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja, održanih u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u 2017:

Tabela 2: Obuke u skladu sa Nacionalnim planom za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja

Datum i tema	Učesnici	Br. učesnika	Organizator
02.03.2017. Poziv korisnicima sredstava za zaštitu bilja (SZB) da se prijave za obuku do kraja marta http://www.ubh.gov.me/vijesti/169932/Poziv-korisnicima-sredstava-za-zastitu-bilja-da-se-prijave-za-obuku-do-kraja-marta.html	Svi korisnici		MPRR
09.03.2017. Poziv za sve uvoznike i distributere za obavezno dostavljanje podataka iz evidencije o prometu SZB http://www.ubh.gov.me/vijesti/170103/Poziv-za-sve-uvoznike-i-distributere-za-obavezno-dostavljanje-podataka-iz-evidencije-o-prometu-SZB.html			
17.03.2017. Objava informacija o primjeni SZB http://www.ubh.gov.me/vijesti/170420/Objava-informacija-o-primjeni-sredstava-za-zastitu-bilja.html			
13.04.2017. Obuka korisnika SZB, odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije Glavnog grada Podgorica. http://www.ubh.gov.me/vijesti/171366/U-Podgorici-odrzana-prva-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html	Poljoprivredni proizvođači	36	MPRR
27.04.2017. Obuka korisnika SZB odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Ulcinj. Predavači na obuci zaposleni u MPRR, UBHVFP, MORT, IJZ i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji. http://www.ubh.gov.me/vijesti/172041/U-Ulcinj-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html	Poljoprivredni proizvođači	32	MPRR
18.05.2017. Obuka korisnika SZB odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opština: Berane, Petnjica i Andrijevica. Predavači na obuci zaposleni u MPRR, UBHVFP, MORT, IJZ i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji. http://www.ubh.gov.me/vijesti/172852/U-Beranama-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html	Poljoprivredni proizvođači	20	MPRR

19.10.2017. Obuka korisnika SZB, odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opština Bijelo Polje i Mojkovac. Predavači na obuci zaposleni u MPRR, UBVFP, MORT, IJZ i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji. http://www.ubh.gov.me/vijesti/177545/U-Bijelom-Polju-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html	Poljoprivredni proizvođači	42	MPRR
26.10.2017. Obuka korisnika SZB odnosno poljoprivrednih proizvođača sa teritorije opštine Nikšić. Predavači na obuci zaposleni u MPRR, UBHVFP, MORT, IJZ i Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji. http://www.ubh.gov.me/vijesti/177860/Izvjestaj-U-Niksicu-odrzana-obuka-korisnika-sredstava-za-zastitu-bilja.html	Poljoprivredni proizvođači	20	MPRR

5. Implementacija

Hemikalije koje se proizvode ili stavljaju u promet upisuju se u registar hemikalija. Upis hemikalija u registar hemikalija vrši se na osnovu prijave proizvođača, uvoznika ili daljeg korisnika, koja se podnosi AZPŽS, najkasnije do 31. marta tekuće godine za hemikalije koje je proizveo, odnosno uvezao u prethodnoj godini u količinama većim od 100 kg (novim Zakonom o hemikalijama iz 2017. količina je 1t). Registar hemikalija vodi AZPŽS i isti nije u formi koja se zahtijeva EU propisima s obzirom da podaci koji se unose u bazu podataka nisu podržani softverskim rješenjem IUCLID 5 koji je razvijen u cilju prikupljanja i čuvanja podataka o supstancama, kao i podnošenja podataka u ECHA-u u pravilnom formatu. U 2017. u registar je upisano 55 preduzeća.

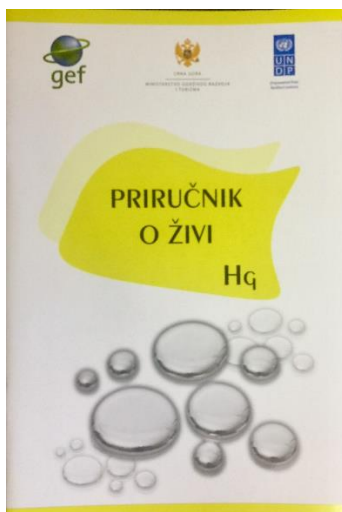
Crna Gora još uvijek nema uspostavljen helpdesk - službu za pomoć koja pruža podršku u pogledu obaveza propisanih BPR Uredbom, REACH Uredbom i CLP Uredbom. Help-desk odgovara na pitanja zainteresovanih strana i usmjerava ih kako bi lakše i brže došli do potrebnih informacija koje su neophodne za pravilnu primjenu Zakona o hemikalijama i Zakona o biocidnim proizvodima, kao i podzakonskih propisa donijetih na osnovu njih. Takođe, help-desk bi trebalo i da pruži pomoć u dijelu davanja odgovora na pitanja koja se odnose na EU propise sa kojima su usklađeni navedeni zakoni. U 2018. godini je u planu uspostavljanje nacionalnog helpdeska.

Takođe, sastavni dio Informacije o stanju životne sredine za 2016. godinu koju je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 19. oktobra 2017. god, je dio koji se odnosi na upravljanje hemikalijama u kojem je dat godišnji izvještaj o količinama hemikalija koje su uvezene, izvezene i stavljene u promet u cilju praćenja njihovog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu. Navedena Informacija dostupna je javnosti i objavljena je na sajtu Agencije za zaštitu prirode i životne sredine.

AZPŽS je tokom 2017. godine, u cilju podizanja svijesti građana o mogućim štetnim efektima hemikalija po zdravlje ljudi i životnu sredinu pripremio i odštampalo dva priručnika: Priručnik o živi i Priručnik za rukovanje materijalima koji sadrže azbestna vlakna.

Priručnik o živi ukratko navodi svojstva žive, klasifikaciju opasnosti, načine izlaganja, sigurnosne mjere u radu sa živom, odlaganje, curenje i upravljanje otpadom, kao i procedure u slučaju opasnosti.

Slika 1: Priručnik o živi

Priručnik za rukovanje materijalima koji sadrže azbestna vlakna (slobodni ili vezani azbest) kojim je, između ostalog, definisan način upravljanja azbestom (prisutnost, procjena stanja materijala koji sadrže azbest, ispitivanje azbestnih materijala, izrada i održavanje registra, djelovanje u skladu sa rezultatima, plan upravljanja rizicima...).

Slika 2: Priručnik za rukovanje materijalima koji sadrže azbestna vlakna

Navedeni priručnici nalaze se na sajtu <http://www.epa.org.me/index.php/agencija/publikacije>.

U cilju podizanja svijesti građana o mogućim štetnim efektima hemikalija po zdravlje ljudi i životnu sredinu održane su edukativne prezentacije u 4 osnovne i 4 srednje škole na sljedeće teme iz oblasti bezbjednog upravljanja hemikalija i to:

- ✓ **Azbest i njegov negativan uticaj na okolinu i zdravlje** - OŠ "Njegoš" Spuž i Gimnazija "Petar I Petrović Njegoš" Danilovgrad;
- ✓ **Štetni uticaji detergenata i sredstava za higijenu** - OŠ "Meksiko" Bar i Gimnazija "30. septembar" Rožaje;
- ✓ **Štetni uticaji žive na životnu sredinu i zdravlje** - OŠ "Dušan Bojović" Župa - Nikšić i Gimnazija "Stojan Cerović" Nikšić;
- ✓ **POPs-ovi i njihovi štetni uticaji** - OŠ "Vladimir Nazor" Podgorica i mješovita srednja škola "Stjepan Radić" Žabljak.

UBHVFP je, u cilju podizanja svijesti o opasnostima po zdravlje ljudi, zdravlje zaposlenih na poslovima proizvodnje i upotrebe, ne ciljane organizme, životnu sredinu od SZB, u izvještajnom periodu pripremila:

- ✓ informativnu medijsku kampanju za 2017. godinu;
- ✓ kratki edukativni film za pravilnu upotrebu SZB
<https://www.youtube.com/watch?v=UPxf5jN7Ta0#action=share>
- ✓ edukativni materijal, i to:
 - Promet i pravilna upotreba SZB u Crnoj Gori
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169435/Promet-i-pravilna-upotreba-sredstava-za-zastitu-bilja-u-Crnoj-Gori.html>;
 - Lična zaštitna oprema obavezna pri rukovanju SZB
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169436/Licna-zastitna-oprema-obavezna-pri-rukovanju-sredstvima-za-zastitu-bilja.html>
 - Uputstvo za čišćenje ambalaže SZB (trostruko ispiranje)
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169504/Uputstvo-za-ciscenje-ambalaze-SZB-trostruko-ispiranje-ilovepdf-compressed.html>
 - Pčele i pesticidi <http://www.ubh.gov.me/vijesti/169536/Pcele-i-pesticidi.html>
 - Ne krivotvorenim i ilegalnim pesticidima
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169596/Ne-krivotvorenim-i-ilegalnim-pesticidima.html>
 - Sredstva za zaštitu bilja i bezbjednost
<http://www.ubh.gov.me/vijesti/169656/Sredstva-za-zastitu-bilja-i-bezbjednost.html>

5.1 Dozvole

Djelatnost prometa opasnih hemikalija može da obavlja dobavljač¹ samo na osnovu dozvole koju je izdala AZPŽS. Dozvola za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija može se izdati dobavljaču koji ima odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija. U 2017. Agencija je izdala 27 dozvola za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija, dok je 1 zahtjev odbijen, jer nijesu bili ispunjeni zakonom propisani uslovi za skladištenje i mjere za bezbjedno čuvanje opasnih hemikalija.

PIC postupak (postupak davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja) sprovodi se za uvoz, odnosno izvoz hemikalija koje se nalaze na Listi hemikalija za PIC postupak i za

¹ U skladu sa Zakonom o hemikalijama dobavljač hemikalije je: proizvođač, uvoznik, dalji korisnik ili distributer koji stavlja na tržište hemikalije.

hemikalije sa Liste Rotterdamske konvencije. U izvještajnom periodu, AZPŽS je izdala 24 PIC dozvole.

Takođe, tokom 2017. AZPŽS je izdala 593 dozvole za uvoz, 15 zahtjeva je odbijeno i 8 zahtjeva je obustavljeno na zahtjev stranaka. Izdate su i 3 tranzitne dozvole. Zahtjeva za izdavanje dozvola za izvoz hemikalija nije bilo.

Kako je 1. januara 2017. stupio na snagu Zakon o biocidnim proizvodima u skladu sa kojim se biocid, na osnovu zahtjeva upisuje u privremenu listu, ako je već stavljen u promet i upotrebu, AZPŽS je izdala 149 rješenja za upis u Privremenu listu biocidnih proizvoda.

5.2 Inspekcijski nadzor

5.2.1. Odsjek za ekološku inspekciju

U tabeli niže prikazana su rješenja ekološke inspekcije, kao i subjekti nadzora:

Rješenje broj:	Pravno lice	Mjera
UPI-0303/2017-3063 od 12.12.2017.	d.o.o. Aqualife Montenegro	Naloženo je da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija.
UPI-0303/2017-3061 od 12.12.2017.	d.o.o. Euromix beton	Naloženo je da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija.
UPI-0303/2017-3065 od 12.12.2017.		Naloženo je da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija u skladu sa propisima o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
UPI-0405/2017-170 od 13.02.2017.	a.d. Jugopetrol Podgorica	Da ispuni propisane obaveze u vezi sa dostavljanjem bezbjednosnog lista na crnogorskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-169 od 13.02.2017.		Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora
br. UPI-0405/2017-168 od 13.02.2017.		Da evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su predate potrošačima u toku 2016. uredi u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora
br. UPI-0405/2017-171 od 13.02.2017.		Da hemikalije koje stavlja u promet upiše u registar hemikalija kod AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.

br. UPI-0405/2017-2355 od 23.08.2017.	a.d Luka Bar	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija.
br. UPI-0405/2017-2356 od 23.08.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2358 od 23.08.2017.	d.o.o. Sanis	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI 0405/2017-1796/1 od 30.06.2017.	Opština Berane	Da u skladu sa Zakonom o hemikalijama preduzme mjere za propisno skladištenje hemikalija koje se nalaze u laboratoriji bivše „Fabrike celuloze i papira“ i u vlasništvu su Opštine Berane, a sa ostacima hemikalija i ambalažom od ostatka hemikalija koje se nalaze u laboratoriji bivše „Fabrike celuloze i papira“ postupi u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom. Zbog neizvršenja mjera naloženih rješenjem protiv odgovornog lica u Sekretarijatu za poljoprivredu, turizam, vodoprivredu i zaštitu životne sredine Opštine Berane podnešen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka br. PP-0303/2017-13963 od 04.12.2017.
br. UPI-0303/2017-2767 od 13.10.2017.	d.o.o. Sportsko rekreativni centar	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-625 od 25.04.2017.	a.d. Elektroindustrija Obod – u stečaju	Da uspostavi evidenciju o ciklopentanu, koja sadrži podatke o identitetu, distributeru - dobavljaču i količini koja je isporučena-dobavljena u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-626 od 25.04.2017.		Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija za ciklopentan. Ovo pravno lice ne vrši promet hemikalija i dozvola za obavljanje djelatnosti prometa, pa nije mogla biti izdata. Inspektor je obustavio upravni postupak po rješenju br. UPI-0405/2017-626 od 25.04.2017.

br. UPI- 0405/2017-627 od 25.04.2017.	a.d. Štamparija Obod	Da vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima-dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene - dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0405/2017-628 od 25.04.2017.		Da opasne hemikalije skladišti i čuva u skladu sa propisima na način kojim se ne ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0405/2017-2098 od 01.08.2017.	d.o.o. Heming	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su prodane potrošačima u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0303/2017-2917 od 13.11.2017.	d.o.o. MG group	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija za hemikalije koje stavlja u promet.
br. UPI- 0405/2017-1209 od 16.06.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima-dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene-dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0303/2017-2920 od 13.11.2017.		Da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isti odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija. Rok za izvršenje mjere iz rješenja nije istekao.
br. UPI- 0405/2017-345 od 14.03.2017.	d.o.o. Šimšić montmilk, Mljekara Lazine	Da evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su predane potrošačima u toku 2016. uredi u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0405/2017-346 od 14.03.2017.		Da hemikalije koje stavlja u promet upiše u registar hemikalija kod AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.

br. UPI-0303/2017-2921 od 13.11.2017.	d.o.o. Žunjić company – Pekara Anđela	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima.
br. UPI-0303/2017-2922 od 13.11.2017.		Da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isti odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0405/2017-622 od 25.04.2017.	a.d. Institut dr Simo Milošević	Da vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima - dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene - dobavljene u toku 2017, u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-623 od 25.04.2017.		Da opasne hemikalije skladišti i čuva u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-624 od 25.04.2017.	a.d. Centar Igalo, hotel Palmon bay	Da vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima-dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene - dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2641 od 26.09.2017.	d.o.o. Panto distribucija	Da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isto uredi u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-437 od 24.03.2017.	d.o.o. Vodovod i kanalizacija Herceg Novi	Da hemikalije koje stavlja u promet upiše u registar hemikalija kod AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2214 od 10.08.2017.	d.o.o. co Bošković	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Kontrolnim nadzorom inspektor je utvrdio da je subjekt nadzora povukao robu-hemikalije iz prodaje čime je obustavio upravni postupak po gore navedenom rješenju.

br. UPI- 0405/2017-273 od 03.03.2017.	a.d. Daido metal	Da ispuni propisane obaveze u vezi sa dostavljanjem bezbjednosnog lista na crnogorskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora
br. UPI- 0405/2017-274 od 03.03.2017.		Da evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su predate potrošačima u toku 2016. uredi u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0303/2017-2666 od 28.09.2017.		Da izvrši preradu i/ili zbrinjavanje hemikalija sa isteklim rokom upotrebe ili da povjeri trgovcu otpada ili privrednom društvu, odnosno preduzetniku koji vrši sakupljanje ili obradu otpada, a ima dozvolu od AZPŽS.
br. UPI- 0405/2017-275 od 03.03.2017.		Da hemikalije koje stavlja u promet upiše u registar hemikalija kod AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0303/2017-2665 od 28.09.2017.		Da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isti odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI- 0405/2017-2360 od 23.08.2017.	d.o.o. Montagna negra	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0405/2017-2361 od 23.08.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su prodane potrošačima u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0405/2017-769 od 17.05.2017.	d.o.o. Surfmont	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija za hemikalije koje stavlja u promet. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.

br. UPI-0405/2017-1897 od 21.07.2017.	Mesna industrija Goranović	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima - dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene - dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-3048 od 08.12.2017.	a.d. Institut za crnu metalurgiju	Da skladištenje hemikalija u tečnom agregatnom stanju prilagodi uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0405/2017-1721 od 12.07.2017.	d.o.o. Komo	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija za hemikalije koje stavlja u promet. Subjekt nadzora je odustao od uvoza hemikalije i dobio rješenje od Agencije br. UPI-101-1556/1-06- 288/3 od 20.11.2017. uz obrazloženje da im se odbija izdavanje dozvole zbog odustajanja od uvoza.
br. UPI-0405/2017-1722 od 12.07.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima - dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene - dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-1724 od 12.07.2017.		Zabranjeno je stavljanje u promet opasne hemikalije – boje, trgovačkog naziva New eco VJ inks, do pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija od AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2930 od 13.11.2017.	d.o.o. F.M.L. – Mljekara Nika	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2931 od 13.11.2017.		Da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isti odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0405/2017-1898 od 21.07.2017.	d.o.o. Monteživ	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima-dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene-dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.

br. UPI-0303/2017-2757 od 11.10.2017.	d.o.o. Pivara „Trebjesa”	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2932 od 13.11.2017.	d.o.o. Uniprom pekara	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2929 od 13.11.2017.	d.o.o. Toščelik Nikšić special steel	Da izvrši obilježavanje svih prostorija i rezervoara u kojem su hemikalije skladištene, a da isto odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0303/2017-2927 od 13.11.2017.		Da prostor za skladištenje hemikalija koje se koriste u laboratoriji kontrole kvaliteta prilagodi uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0405/2017-2708 od 03.10.2017.	d.o.o. Gradir Montenegro – Rudnik olova i cinka „Šuplja stijena”	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2709 od 03.10.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2707 od 03.10.2017.		Da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isti odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0405/2017-2707 od 03.10.2017.		Zabranjeno je stavljanje u promet opasnih hemikalija - cink sulfata heptahidrata, fero sulfata heptahidrata, natrijum metabisulfita i bakar sulfat pentahidrata, do pribavljanja dozvole za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija od AZPŽS. Subjekt je ispoštovao mjeru.

br. UPI-0303/2017-2711 od 03.10.2017.	Rudnik uglja a.d. Pljevlja	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2710 od 03.10.2017.		Da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isti odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0303/2017-2872 od 31.10.2017.	a.d. Elektroprivreda Crne Gore– Termoelektrana Pljevlja	Da rezervoar za skladištenje natrijum hidroksida u pogonu za demineralizaciju vode adaptira na način koji odgovara svojstvima, svrsi i načinu upotrebe hemikalije kojim se onemogućava gubitak upakovanog sadržaja i da se ista hemikalija skladišti na način kojim se ne ugrožava zdravlje ljudi i životna sredina.
br. UPI-0303/2017-2869 od 31.10.2017.		Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija.
br. UPI-0303/2017-2870 od 31.10.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima.
br. UPI-0303/2017-2874 od 31.10.2017.		Da izvrši klasifikaciju i označavanje hemikalija spakovanih u metalnim bačvama skladištenih u pomoćnom magacinu.
br. UPI-0303/2017-2874 od 31.10.2017.		Da izvrši obilježavanje svih prostorija i rezervoara u kojima su hemikalije skladištene, a da isto odgovara uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija.
br. UPI-0303/2017-2873 od 31.10.2017.		Da skladištenje trinatrijum fosfata prilagodi uslovima utvrđenim Pravilnikom o bližim uslovima za skladištenje, mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija, kao i da obezbijedi odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje hemikalija iz hangara za skladištenje hemikalija, centralnog magacina i pomoćnog magacina, kojim će onemogućiti dostupnost licima za upotrebu u nedozvoljene svrhe, a da isti odgovara uslovima utvrđenim u gore navedenom pravilniku.

br. UPI-0303/2017-2732 od 06.10.2017.	a.d. Vatrostalna	Da izvrši klasifikaciju, označavanje i pakovanje hemikalija skladištenih u magacinu na lokaciji nekadašnje fabrike protivgradnih raketa a.d. „19. decembar” u Podgorici.
br. UPI-0405/2017-1850 od 18.07.2017.	d.o.o. Agrocentar	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-3045 od 08.12.2017.	d.o.o. Centar za ekotoksikološka ispitivanja	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima.
br. UPI-0405/2017-374 od 15.03.2017.	d.o.o. Darma	Da hemikalije koje stavlja u promet upiše u registar hemikalija kod AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2258 od 16.08.2017.	d.o.o. Firmoprom	Zabranjeno je stavljanje u promet opasne hemikalije – boje, trgovačkog naziva New eco VJ inks, do pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija od AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2097 od 01.08.2017.	d.o.o. Hemko	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su prodane potrošačima u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-344 od 14.03.2017.	d.o.o. Hemomont	Da hemikalije koje stavlja u promet upiše u registar hemikalija kod AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-389 od 20.03.2017.	d.o.o. Institut za transport	Da evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su predane potrošačima u toku 2016. uredi u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.

br. UPI-0405/2017-480 od 29.03.2017.	a.d. Kombinat aluminijuma-u stečaju	Da dostavi bezbjednosne listove na crnogorskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-481 od 29.03.2017.		Da vodi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima - dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene - dobavljene u toku 2016. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-482 od 29.03.2017.		Da hemikalije koje koristi upiše u registar hemikalija kod AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-1206 od 16.06.2017.	d.o.o. Lutrex	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je dobio mišljenje da za hemikalije koje dobavlja nije potrebna dozvola za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. S tim u vezi, inspektor je obustavio izvršenje rješenja koja se odnose na uspostavljanje evidencije o hemikalijama (br. UPI-0405/2017-1208 od 16.06.2017.) i ispunjavanje propisanih obaveza u vezi sa dostavljanjem bezbjednosnog lista na crnogorskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi (br. UPI-0405/2017-1207 od 16.06.2017.).
br. UPI-0303/2017-2885 od 02.11.2017.	a.d. 13. jul Plantaže	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje slobodnog prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2884 od 02.11.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, količinama hemikalija koje su im isporučene i zbirnim količinama hemikalija koje su dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2096 od 02.11.2017.		Da opasne hemikalije skladišti i čuva na način kojim se ne ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina, a da uslove za skladištenje i mjere za bezbjedno čuvanje uredi u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0303/2017-2476 od 07.09.2017.	d.o.o. Primo design	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.

br. UPI-0405/2017-2035 od 28.07.2017.	d.o.o. Pro File	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Kontrolnim nadzorom je utvrđeno da subjekat nadzora više ne uvozi hemikalije.
br. UPI-0405/2017-1848 od 18.07.2017.	d.o.o. Stratus	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-1847 od 18.07.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima-dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene-dobavljene u toku 2017. u skladu sa propisima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-1846 od 18.07.2017.		Zabranjeno je stavljanje u promet opasne hemikalije–boje i sredstva za čišćenje mašina za štampanje, do pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija od AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-2359 od 23.08.2017.	d.o.o. Studio mouse	Zabranjeno je stavljanje u promet opasnih hemikalija do pribavljanja dozvole za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija od AZPŽS. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI-0405/2017-1433 od 28.06.2017.	d.o.o. Vapor	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Kontrolnim nadzorom inspektor je utvrdio da subjekat više ne uvozi hemikaliju-boju, trgovačkog naziva LUS-120 Cyan, što povlači da za istu nije potrebno da uspostavlja evidenciju o hemikalijama naloženu rješenjem br. UPI-0405/2017-1434 od 28.06.2017.
br. UPI-0405/2017-222 od 20.02.2017.	a.d. Kombinat aluminijuma – u stečaju	Da cementno azbestni otpad propisno sakupi, upakuje i skladišti. Na zemljanoj površini navedenog pravnog lica, nepropisno je odložen salonitni otpad nastao demontažom krovova fabrike Elektrolize. Procijenjena količina salonitnih ploča se kretala između 400–500 tona. Tako odložen azbestni otpad nije bio na odgovarajući način odložen, bez zaštite od emisije prašine i azbestnih vlakana, predstavljao je opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Subjekt nadzora je postupio po naloženoj mjeri iz rješenja i pravnom licu d.o.o. Hemosan predao 7140 kg cementno azbestnog otpada.

br. UPI- 0405/2016-3159 od 07.12.2016.		Da svu preostalu količinu lužine iz izlučivača i ispiraća ukloni na bezbjedan način–izvoz kao sirovinu ili na neutralizaciju u cilju otklanjanja neposredne opasnosti i sprječavanja eventualne štete od mogućnosti izlivanja rastvora lužine. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora i pravnom licu Alumini d.o.o. Zvornik predao 8592 t rastvora lužine.
br. UPI- 0405/2017-771 od 17.05.2017.	d.o.o. Polar clean	Da od AZPŽS pribavi dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0405/2017-770 od 17.05.2017.		Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima-dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene-dobavljene u toku 2017. u skladu sa zakonskim rješenjima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.
br. UPI- 0405/2017-669 od 28.04.2017.	d.o.o. Vodovod i kanalizacija Tivat	Da uspostavi evidenciju o hemikalijama, koja sadrži podatke o identitetu hemikalija, distributerima-dobavljačima i količinama hemikalija koje su isporučene-dobavljene u toku 2017. u skladu sa zakonskim rješenjima. Subjekt nadzora je postupio po rješenju inspektora.

Određenom broju pravnih lica je naloženo odnosno ukazano da su obavezni da se pridržavaju odredbi člana 16 stav 2 Zakona o hemikalijama, tj. da su otpad od hemikalija, odnosno ostatke od hemikalija i korišćenu ambalažu dužni skladištiti i bezbjedno odlagati u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.

Ovlašćenom sakupljaču d.o.o. Hemosan predato je 41971 kg **građevinskog materijala koji sadrži azbest** na dalje upravljanje – izvoz, i to od strane:

- d.o.o. Politropus alternative,
- d.o.o. Adriatic marinas,
- d.o.o. Volvox inženjering,
- d.o.o. Imperio holdings limited i
- a.d. Kombinat aluminijuma u stečaju;

Takođe, d.o.o. Hemosan su na dalje upravljanje predate i laboratorijske hemikalije koje se sastoje od ili sadrže opasne supstance, uključujući i mješavine laboratorijskih hemikalija u količini od 7749,65 kg; odbačene neorganske hemikalija koje se sastoje od ili sadrže opasne supstance; kao i hemikalije koje se sastoje od ili sadrže opasne supstance u količini od 75,18 kg.

Otpad koji sadrži hemikalije i smješe hemikalija koje su preuzete iz d.o.o. „Prerada“ – u stečaju za preradu aluminijuma, u količini od 17400 kg nalaze se na privremenom skladištenju u reciklažnom centru pravnog lica d.o.o. Hemosan u Baru.

Ekološki inspektor je nadležan za nadzor nad slimicidima i biocidima za zaštitu tečnosti koja se koristi pri obradi ili rezanju materijala. AZPŽS nije izdala nijedno rješenje za upis navedenih biocidnih proizvoda u privremenu listu, iz nadležnosti ekološke inspekcije.

5.2.2 Odsjek za zdravstveno – sanitarnu inspekciju

U izvještajnom periodu sanitarni inspektori Odsjeka za zdravstveno – sanitarnu inspekciju UIP izvršili su 254 pregleda pošiljki pri uvozu hemikalija i biocidnih proizvoda u količini od 1 488 334 kg.

Pregledi od strane sanitarnih inspektora pri uvozu vršeni su u smislu kontrole poštovanja: obaveze posjedovanja dozvole za uvoz izdate od strane MZ ili AZPŽS, upisa u registar AZPŽS, poštovanja uslova navedenih u dozvoli kao što su između ostalog, klasifikovanje, pakovanje i označavanje hemikalija prije uvoza i stavljanja u promet, obaveze posjedovanja bezbjednosnog lista, kao i tačnost podataka navedenih u bezbjednosnom listu, načina i uslova transporta i dr.

Svaku hemikaliju kojoj je dozvoljen uvoz i promet obavezno je pratio bezbjednosni list koji sadrži naročito: podatke o proizvođaču, odnosno uvozniku, podatke o opasnosti hemikalije, osnovne podatke o sastavu hemikalije, mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi, mjere bezbjednosti na radu, mjere za zaštitu životne sredine, rok upotrebe hemikalije, kao i datum izdavanja bezbjednosnog lista.

Biocidne proizvode je takođe pratila potrebna dokumentacija u skladu sa Zakonom o biocidnim proizvodima i pratećim pravilnicima.

Sanitarni inspektori su vršili preglede sredstava za održavanje čistoće u domaćinstvu u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i pregleda opšte upotrebe ("Sl.list SRJ", broj 53/91) i Pravilnika o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opšte upotrebe koji se mogu stavljati u promet („Sl. list SFRJ“ br. 26/83,18/91), prilikom kojih nijesu utvrđene nepravilnosti, a uzeto je 86 uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i svi ispitivani uzorci su bili zdravstveno ispravni.

U Crnoj Gori je uspostavljen **Nacionalni Rapex sistem** (sistem za brzu razmjenu informacija o opasnim neprehrambenim proizvodima) i objavljeno je Uputstvo za funkcionisanje kontaktne tačke sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima (tržišna inspekcija). Kontakt tačka, tj. tržišna inspekcija dostavlja nedjeljna Rapex obavještenja EU i po potrebi podatke iz Regionalnih sistema nadzora nad opasnim proizvodima kontakt tačkama svih učesnika u sprovođenju tržišnog nadzora. Za opasne proizvode sa hemijskim rizikom koji bi se mogli naći na tržištu Crne Gore vršeni su inspekcijski pregledi kod uvoznika, distributera, u maloprodaji, a o istima je obaviještena i Uprava carina.

Tokom 2017. sanitarni inspektori na tržištu Crne Gore nijesu pronašli opasne proizvode iz nadležnosti koji su objavljeni u Rapex obavještenjima EU i Regionalnim obavještenjima.

Na tržištu su traženi proizvodi sa hemijskim rizikom: igračke (plastične lutke-igračke 96 vrsta), jedan hemijski proizvod (ljepilo) i jedan kozmetički proizvod i jedna maska za mobilne telefone. Ukupno je izvršeno po ovom osnovu 753 pregleda.

U četvrtom kvartalu 2017. vršen je proaktivni nadzor nad igračkama u cilju utvrđivanja da li plastične igračke sadrže hemijske supstance-ftalate iznad dozvoljene koncentracije. Nakon sprovedenog nadzora (42 pregleda) utvrđeno je da 15 vrsta igračaka nije bezbjedno–ukupna količina je 991 komada koje su sadržale ftalate iznad propisanog nivoa Pravilnikom o zabrani i ograničenju korišćenja, stavljanja u promet i proizvodnji hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 49/13, 12/16). Subjekti nadzora su odmah, dobrovoljno, preduzeli mjere neodložnog povlačenja iz prometa i opoziva ovih igračaka i uništene su sve nebezbedne igračke u skladu sa propisima od strane uvoznika i distributera. O radu Nacionalnog sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik, kao i Nadzoru proizvoda na tržištu sačinjavaju se godišnji izvještaji.

5.3 Institut za javno zdravlje

Institut za javno zdravlje je u toku 2017. nastavio da vrši edukaciju i podizanje svijesti o opasnostima hemikalija i biocidnih proizvoda u sklopu svakodnevnog posla i saradnje sa različitim institucijama, putem edukacija i medija.

U toku 2017. eksperti IJZ učestvovali su u „Programu specijalističkog kursa za lica koja koriste sredstva za zaštitu bilja“ koji je realizovala UBHVFP. Edukacije su sprovedene u sjevernom, centralnom i južnom regionu države i iste predstavljaju dobar primjer međusektorske saradnje institucija sa zajedničkim ciljem bezbjedne i održive upotrebe SZB.

Edukacija nastavnog kadra u predškolskim i školskim ustanovama na temu „Nespecifična prevencija kao mjera očuvanja i unaprijeđenja zdravlja“ počela je sa sprovođenjem od decembra 2016. nastavljena je i tokom 2017. Akcenat ove edukacije bio je na ličnoj higijeni i mjerama u prevenciji javljanja pedikuloze/vašljivosti, ali je pažnja posvećena i tretmanu navedene zarazne bolesti, imajući u vidu da je zbog nepravilnog rukovanja etiološki došlo do smrtnog ishoda maloljetnog djeteta u Rožajama (decembar 2016.). U skladu sa svojim nadležnostima, IJZ je u pogledu navedene edukacije održao sastanak i edukaciju epidemiologa iz Crne Gore. Sve prezentacije i materijali za edukaciju predati su edukatorima-epidemiolozima i isti su dati na korišćenje zaposlenima u predškolskim i školskim ustanovama.

U toku 2017. Institut je realizovao obaveze iz ugovora sa različitim pravnim licima, naročito sa obrazovnim ustanovama. Institut ima aktivne ugovore sa 21 predškolskom ustanovom i svim opštinama u Crnoj Gori. U toku 2017. napravljen je obilazak 21 vaspitne jedinice. Prilikom ovih obilazaka, pored provjeravanja poštovanja procedura, vrši se i podizanje svijesti zaposlenih, a posebna pažnja posvećuje se procedurama koje se tiču pravilnog i adekvatnog upravljanja hemikalijama. IJZ je ustanova koja nudi edukaciju u pogledu higijenskog minimuma koji je obezbeđen za sve subjekte u poslovanju hranom. Na ovim edukacijama posebna pažnja posvećuje se hemijskim sredstvima, odnosno adekvatnim postupanjem u cilju zaštite zdravlja.

Obilazak i pregled sanitarno higijenskog stanja vrši se i ugovorima sa ostalim pravnim licima, uglavnom sa subjektima u poslovanju hranom. Takođe je predviđen obilazak i pregled sanitarno-higijenskog stanja i procedura u objektima/radionicama/pogonima. Pri ovim obilascima pažnja se posvećuje upotrebi hemikalija u radnom okruženju, naročito u postrojenjima gdje se manipuliše hranom.

IJZ preko internet stranice, medija, televizije i novina redovno vrši podizanje svijesti na različite teme u ovom smislu, od upotrebe hemikalija pri izradi i korišćenju predmeta opšte upotrebe (vještačke boje, farbe, boje za kosu, tetoviranje i sl.) do hemikalija koje se nalaze u svakodnevnom okruženju.

5.4 Ministarstvo unutrašnjih poslova

Na osnovu dobijenih podataka od opštinskih Službi zaštite i spašavanja tokom 2017. godine nije bilo vanrednih situacija izazvanih hemijskim rizicima.

Zbog nedostatka materijalnih sredstava nije izvršena nabavka specijalnog baznog vozila za reagovanje u hemijskom udesu. Međutim, tokom 2017. nastavljene su aktivnosti u okviru projekta „**Jačanje kapaciteta za prvi odgovor na hemijske, biološke, radiološke i nuklearne prijetnje i rizike (HBRN) i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine**“, koji finansira EU. U okviru ovog projekta obezbijedena je oprema i odgovarajuće obuke za jedan tim spasilaca Službe zaštite Glavnog grada i dvije vježbe za testiranje odgovora na hemijski udes (terenska-FTX i simulaciona TTX).

Na terenskoj vježbi koja je održana u maju 2017. učestvovali su predstavnici: Direktorata za vanredne situacije MUP-a, AZPŽS, CETI-ja, IJZ, ZHMS, CKCG, UP i Službe zaštite i spašavanja Podgorica i Danilovgrad. Scenario terenske vježbe „CBRN Lazine 2017“ bio je realan i sa temom hemijskog akcidenta u magacinu koji koristi fabrika za proizvodnju mlijeka i mliječnih proizvoda u Lazinama.

Slika 3: Terenska vježba „CBRN Lazine 2017“

U Direktoratu za vanredne situacije, Operativno komunikacionom centru-OKC 112 (decembar 2017.) organizovana je regionalna simulaciona vježba TTX za testiranje standardnih operativnih procedura u slučaju hemijskog akcidenta, na kojoj se putem elektronske komunikacije uvježbavala koordinacija na regionalnom nivou. Vježba se održavala istovremeno u svim zemljama korisnicama projekta i to: Srbiji, Makedoniji, Bosni i Hercegovini i Albaniji. Ciljevi vježbe bili su: jačanje međuregionalne saradnje za uspješan i brz odgovor na prekogranične efekte izazvane hemijskim akcidentom, korišćenje standardnih operativnih procedura OKC 112, kao i zahtjeva za pomoć, komunikacija između postojećih centara za komunikaciju u vanrednim situacijama, razmjena informacija između centara za vanredne situacije u različitim državama o rezultatima mjerenja, opremi koja se koristi za detekciju, razmjena informacija o analizi hemijskog zagađenja i dr.

Vezano za nabavku opreme i opremanja jedinica civilne zaštite, nedostatak finansijskih sredstva uslovio je da ovaj resurs nije stavljen u punu funkciju i pored normative zaokruženosti i realno utvrđenih potreba. Novim zakonskim rješenjima i stimulativnim mjerama za pripadnike sistema civilne zaštite stvoreni su povoljni uslov za organizovanje

jedinica civilne zaštite, ali bez stabilnog izvora finansiranja za njihovo angažovanje, opremanje, obučavanje i usavršavanje, realni efekti ovog resursa su ograničeni.

6. Saradnja sa Sekretarijatima Konvencija iz oblasti bezbjednog upravljanja hemikalijama

U februaru 2017. dostavljen je Upitnik namijenjen ekspertima za upravljanje hemikalijama i otpadom od strane Odsjeka za hemikalije i otpad UNEP-a, u cilju podrške Regionalnom centru za Stokholmsku i Bazelsku konvenciju. Odgovori iz Upitnika iskorišćeni su za uspostavljanje baze podataka za lakšu pretragu eksperata i podršku državama u tehničko-naučnim aspektima monitoringa, izradi akcionih planova i drugih pitanja u vezi sa upravljanjem hemikalijama i otpadom.

Predstavnici MORT-a učestvovali su na regionalnom pripremnom sastanku strana ugovornica Bazelske, Stokholmske i Roterdamske konvencije u martu 2017, sa ciljem regionalnih konsultacija i razmatranja dokumenata o kojima će se raspravljati i koji će se usvojiti na sastanku Konferencije strana ugovornica Bazelske, Roterdamske i Stokholmske konvencije.

Sastanak Konferencije strana ugovornica Bazelske, Roterdamske i Stokholmske konvencije, u Ženevi, održan je u periodu 24.04-05.05.2017. Predloženi su i usvojeni Amandmani na Aneks III Roterdamske konvencije (dodati su hlorovani parafini kratkog niza, sva tributiltin jedinjenja, karboburan i karbosulfan) i na Aneks A i C Stokholmske konvencije koji se odnose se na uvrštavanje dekabromodifenil etera, hlorovanih parafina kratkog niza, hexahlorobutadiena u navedene anekse.

Prva Konferencija strana ugovornica Minamata konvencije o živi održana je u Ženevi, u Švajcarskoj, u periodu 24-29.09.2017. Na ovom događaju, strane ugovornice su se okupile kako bi obilježile stupanje na snagu Minamata Konvencije i pokrenule rad na podršci u sprovođenju ovog najnovijeg multilateralnog sporazuma u oblasti životne sredine koji je stupio na snagu 16.08.2017, nakon što je 50 država deponovalo instrumente o ratifikaciji.

Kao prvi multilateralni sporazum usvojen u XXI vijeku, tačnije 2013. u Kumamotu, Japanu, nedaleko od grada Minamata, gdje je 1950. kontaminacija živom iz hemijske industrije ostavila strašne posljedice po ljudsko zdravlje, Konvencija se obavezuje na zaštitu ljudskog zdravlja i životne sredine od toksičnih efekata žive i živinih proizvoda i istovremeno osigurava alternativna održiva rješenja. Stoga, prva konferencija strana ugovornica Konvencije u Ženevi je označila istorijski trenutak i poziv na zajedničku globalnu akciju da upotreba žive postane prošlost.

Na Konferenciji je usvojena prateća dokumentacija neophodna za implementaciju Minamata konvencije o živi. Održane su i tematske sesije koje su omogućile diskusiju o živi u svim njenim oblicima, u vazduhu, vodi i zemljištu. Za vrijeme Konferencije održan je i drugi niz događaja, koji su zajedno činili „Nedjelju žive”.

Slika 4: Prvi COP Minamata konvencije o živi

Crna Gora je država potpisnica Minamata konvencije o živi od 24.09.2014. U cilju jačanja nacionalnih kapaciteta i pripreme za ratifikaciju i implementaciju Konvencije, preko GEF-a, obezbijedena su sredstva za realizaciju projekta „**Minamata inicijalna procjena za Crnu Goru**”.² Nakon realizacije navedenog projekta planirana je ratifikacija Minamata konvencije o živi (kraj 2018.).

Krajem novembra 2017. sekretarijatu Roterdamske konvencije dostavljeni su odgovori na Upitnik u vezi sa informacijama o izvozu, izvoznim notifikacijama i razmjeni informacija. Upitnik je popunjen od strane AZPŽS kao *Nacionalnog tijela za praćenje Roterdamske konvencije (DNA)*.

Tokom 2017. MORT je uputilo zvanični dopis Sekretarijatu Roterdamske konvencije kojim je tražena tehnička pomoć u dijelu izgradnje kapaciteta za ispunjavanje obaveza i implementaciju Konvencije na nacionalnom nivou. Tehnička pomoć je odobrena od strane Sekretarijata i biće obezbijedena u drugoj polovini 2018.

7. Projekti

7.1 Projekat „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje PCB otpadom u Crnoj Gori“

Donator: GEF- Globalni fond za životnu sredinu;

Vremenski period: 2016 - 2022;

Implementaciona agencija: UNDP - Program Ujedinjenih nacija za razvoj.

Projekat „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje PCB otpadom u Crnoj Gori“ ima za cilj da riješi problem PCB otpada u Crnoj Gori, u skladu sa rokovima datim u nacionalnom zakonodavstvu, kao i u Stokholmskoj konvenciji.

² Više detalja u dijelu Projekti.

U maju 2017. održan je uvodni sastanak navedenog projekta gdje su prezentovani koncept projekta i njegovi ciljevi, kao i predstojeće faze i aktivnosti.

U novembru 2017. organizovana je obuka stručnog osoblja za uzorkovanje i odlaganje PCB kontaminirane opreme. Na obuci su operateri, između ostalog, upoznati sa načinom uzorkovanja, mjerenjem koncentracija, praćenjem procedura skladištenja PCB otpada, kao i sa procedurama bezbjednosti na radu.

Slika 5: Obuka stručnog osoblja za uzorkovanje i odlaganje PCB kontaminirane opreme

Tokom 2017. realizovane su i sljedeće projektne aktivnosti:

- ✓ Zaposlen koordinator na projektu, kao i međunarodni ekspert;
- ✓ Izrađen Vodič za identifikaciju, uzorkovanje opreme i korišćenje brzih testova i aparata Dexsil 2000L;
- ✓ Putem Internet portala UNDP Montenegro i UNDP nedeljnog biltena objavljene su informacije o aktivnostima na projektu;
- ✓ Urađena analiza važećih propisa;
- ✓ Dat predlog izmjena važećih propisa;
- ✓ Urađena procjena kapaciteta CETI-ja;
- ✓ Potpisan ugovor sa CETI za analizu 4.000 uzoraka i izradu online baze;
- ✓ Prikupljeni podaci o opremi od svih partnera na projektu, a identifikovani su i novi, koji nisu bili prepoznati tokom pripreme projekta;
- ✓ Nacrt Priručnika o identifikaciji, skladištenju i metodama dekontaminacije PCB kontaminirane opreme i otpada;
- ✓ CEDIS provjerava plansku dokumentaciju za lokaciju na kojoj je planirana izgradnja objekta za skladištenje PCB opreme i otpada.

Planirane aktivnosti za 2018. godinu su:

- ✓ Organizovanje 2 obuke o komponentama i procedurama upravljanja PCB-jem;

- ✓ Izrada Internet stranice projekta;
- ✓ Informisanje javnosti o aktivnostima na projektu;
- ✓ Nastavak rada na unaprijeđenju zakonske regulative;
- ✓ Izrada studije o rodnoj dimenziji uticaja PCB-ija u Crnoj Gori;
- ✓ Analiza 2,500 uzoraka;
- ✓ Uspostavljena online baza opreme koja je testirana na PCB;
- ✓ Završen Nacionalni plan upravljanja PCB-em;
- ✓ Rekonstrukcija/izgradnja minimalno jednog skladišnog objekta;
- ✓ Priprema dokumentacije i objava tendera za izvoz prvih količina PCB otpada;
- ✓ Prvi izvoz PCB otpada.

7.2 Projekat „Pripreme za ratifikovanje i implementaciju Minamata Konvencije o živi-inicijalna procjena za Crnu Goru”

Donator: GEF- Globalni fond za životnu sredinu;

Vremenski period: 2 godine (2015-2017.):

Implementaciona agencija: UNDP - Program Ujedinjenih nacija za razvoj.

Cilj projekta je da se izvrši inicijalna procjena o količini žive sa ciljem stvaranja preduslova za ratifikaciju Minamata konvencije o živi. Takođe, projektom će se uspostaviti temelji za implementaciju navedene Konvencije.

U junu 2017. održana je validaciona radionica za navedeni projekat tokom koje je, od strane ekspertskog tima angažovanog na projektu, predstavljen nacrt Izvještaja Minamata inicijalne procjene za Crnu Goru i nacrt Komunikacione strategije.

Slika 6: Validaciona radionica za projekat “Pripreme za ratifikovanje i implementaciju Minamata Konvencije o živi-inicijalna procjena za Crnu Goru”

Ekspertski tim angažovan na projektu, kao i CETI koji je bio zadužen za izradu inventara procjene količina žive, predstavili su nacrt Minamata inicijalne procjene za Crnu Goru i plan narednih aktivnosti.

Nakon radionice, nacrt Izvještaja Minamata inicijalne procjene je dostavljen svim učesnicima u projektu na davanje komentara sa aspekta njihovih nadležnosti i dokument je finalizovan u decembru 2017.

Takođe, iz preostalog budžeta projekta realizovana je i mjera predviđena u Akcionom planu Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, a koja se odnosi na obavezu sprovođenja Regulative (EZ) br. 1102/2008 (izvoz i skladištenje metalne žive), u pogledu obezbjeđivanja kontrole i vođenja evidencije nad sakupljanjem, skladištenjem i izvozom metalne žive. Izrađena je Studija o prisustvu žive u proizvodima opšte i posebne namjene koja, između ostalog, obuhvata zakonodavni okvir (dalje korake u usklađivanju nacionalnih propisa sa zahtjevima nove Regulative o živi), inventar proizvoda koji sadrže živu, kao i pregled mjera za smanjenje emisija u vazduh i adekvatno skladištenje.

7.3 Projekat “Revizija Nacionalnog plana implementacije Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim supstancama” (POP-sove)

Donator: GEF- Globalni fond za životnu sredinu;

Vremenski period: 2 godine (2015-2017.);

Implementaciona agencija: UNEP – Program Ujedinjenih nacija za zaštitu životne sredine.

Projekat ima za cilj: ažuriranje inventara za stare POPs (inicijalnih 12), izradu inventara novih POPs-ova (9 POP-sova dodato 2009. godine, 1 POPs 2011. godine, 1 POPs 2013. godine i 3 POP-sa 2015. godine), kao i procjenu nacionalne infrastrukture i kapaciteta i izradu ažuriranog NIP-a.

Tokom 2017. izađen je Nacrt ažuriranog Nacionalnog plana implementacije Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim supstancama, u okviru kojeg je pripremljen zakonodavni i institucionalni okvir za upravljanje POP-sovima, inventar POPs pesticida, kao i inventar nenamjerno proizvedenih POP-sovima, PFOSa, PBDE, HBCDD. Tokom 2018. pripremiće se Akcioni plan i dokument će se finalizovati i usvojiti od strane Vlade do kraja septembra 2018.

8. Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana

RN br.	Mjera	Rok	Nosioci aktivnosti	Status realizacije
1.	Jačanje administrativnih kapaciteta ³	Kontinuirano	MORT, AZPŽS, UIP	Djelimično realizovano
2.	Nastaviti s implementacijom donesenih propisa, kao i dalje usklađivanje s propisima EU	Kontinuirano	MORT, AZPŽS, UIP	Realizovano
3.	Obezbijediti da hemikalije budu stavljene na tržište u skladu sa Zakonom o hemikalijama	Kontinuirano	AZPŽS, UIP	Realizovano
4.	Redovno ažurirati Liste klasifikovanih supstanci u skladu s izmjenama i dopunama propisa u EU	Kontinuirano	MORT	Realizovano
5.	Uspostavljanje procedure izvještavanja prema Evropskoj komisiji	Kontinuirano	MORT, AZŽ, UIP	Realizovano
6.	Izrada godišnjeg Izvještaja o količinama hemikalija koje su uvezene, izvezene i stavljene u promet radi praćenja njihovog uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu	Kontinuirano	AZPŽS	Realizovano
7.	Redovno ažuriranje Liste hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	Kontinuirano	MORiT	Realizovano
8.	Nastaviti aktivnosti na registraciji pravnih lica koja se bave proizvodnjom, prometom i upotrebom hemikalija	Kontinuirano	AZPŽS	Realizovano
9.	Uspostaviti Nacionalni help desk ⁴	Kontinuirano	MORT, AZPŽS	Nije realizovano
10.	Unaprijediti međuresornu saradnju u oblasti bezbjednog upravljanja hemikalijama	Kontinuirano	MORT, MZ, MPRR, MUP, UIP i ostale institucije	Realizovano
11.	Podizanje svijesti građana o mogućim štetnim efektima hemikalija po zdravlje ljudi i životnu sredinu	Kontinuirano	IJZ/AZPŽS	Realizovano
12.	Ostvariti kontakt s evropskim i međunarodnim organizacijama i agencijama u oblasti upravljanja hemikalijama	Kontinuirano	MORT, AZPŽS	Realizovano
13.	Donošenje podzakonskih akata na osnovu Zakona o biocidnim proizvodima	2016	MORT, MZ	Realizovano

³ U dijelu zapošljavanja novih službenika nije realizovno, ali je realizovano u dijelu obuka.

⁴ Do kraja 2018. planirano da se realizuje.

14.	Ojačati administrativne i stručne sposobnosti kadrova za vršenje poslova evaluacije i ocjene tehničkih dosijea za hemikalije i proizvode	Kontinuirano	MORT, AZPŽS, UIP	Djelimično realizovano ⁵
15.	Opremanje i osposobljavanje za ispitivanje biocidnih proizvoda koji se nalaze na tržištu i izradu dosijea za biocid koji je proizveden u državama van EU ili u Crnoj Gori	Kontinuirano	Akreditovane laboratorije	Realizovano
16.	Kontrola zabrane izvoza, kao i bezbjednog skladištenja određenih opasnih hemikalija (živa i živina jedinjenja, azbest i njegova vlakna)	Kontinuirano	UIP	Realizovano
17.	Edukacija inspektora u vezi sa kontrolom subjekata koji se bave proizvodnjom, prometom ili profesionalnom upotrebom biocidnih proizvoda, kao i kontrolom nad biocidnim proizvodima koji su na tržištu	Kontinuirano	MORT, AZPŽS UIP	Djelimično realizovano
18.	Podizanje svijesti o opasnostima po zdravlje ljudi, opasnostima po zdravlje zaposlenih na poslovima proizvodnje i upotrebe, opasnostima po ne ciljne organizme, te opasnostima po životnu sredinu od biocidnih proizvoda	Kontinuirano	MORT,MZ, AZPŽS, IJZ ⁶	Realizovano
19.	Podizanje svijesti o pravilnom skladištenju i uništavanju otpada nastalog upotrebom biocidnih proizvoda u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom	Kontinuirano	MORT i ostala resorna ministarstva	Djelimično realizovano ⁷
20.	Uspostaviti sistem redovnog praćenja i izvještavanja o zdravstvenoj ispravnosti predmeta opšte upotrebe, naročito u vezi sa pitanjima hemijske bezbjednosti	Kontinuirano	UIP	Realizovano
21.	Uspostavljeni nacionalni sistem za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima (neprehrambeni) uključiti u međunarodni RAPEX sistem brzog obavješćavanja, kada se za to steknu uslovi	Kontinuirano	ME, UIP	Realizovano
22.	Spriječiti proizvodnju i promet hemikalija koje nisu klasifikovane, registrovane, propisno upakovane i označene i koje nemaju odgovarajuću prateću dokumentaciju	Kontinuirano	UIP	Realizovano
23.	Obezbijediti da subjekti koji obavljaju djelatnost sa hemikalijama vode propisane evidencije i dostavljaju odgovarajuće izvještaje	Kontinuirano	UIP	Realizovano

⁵ Održano je par obuka, i isto će se nastaviti tokom 2018.

⁶ Nosioci su definisani Strategijom upravljanja hemikalijama 2015-2018. Međutim, tokom izvještavanja javila se potreba za uključivanjem i MRSS.

⁷ Održana jedna obuka/radonica, planirano više njih tokom 2018-2020.

24.	Obezbijediti da sva lica koja rukuju hemikalijama prolaze propisane edukacije i obavljaju obavezne zdravstvene preglede u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu	Kontinuirano	MRSS	Realizovano
25.	Donošenje podzakonskih akata na osnovu Zakona o zaštiti bilja	Kontinuirano	MPRR/Fitosanitar na uprava ⁸	Realizovano
26.	Ažuriranje Liste donijete na osnovu Zakona o zaštiti bilja	Kontinuirano	MPRR/Fitosanitar na uprava	Realizovano
27.	Usklađivanje zakonodavstva sa propisima EU	Kontinuirano	MPRR/Fitosanitar na uprava	Realizovano
28.	Ojačati kadrovsku strukturu koja radi na poslovima u oblasti sredstava za zaštitu bilja i mineralnih đubriva u Ministarstvu, s obzirom na povećan obim poslova na evaluaciji i ocjeni dokumentacije pri njihovoj registraciji	Kontinuirano	MPRR/Fitosanitar na uprava	Realizovano
29.	Ojačati administrativne i stručne sposobnosti kadrova za vršenje poslova evaluacije i ocjene dosijea za sredstva za zaštitu bilja	Kontinuirano	MPRR	Realizovano
30.	Podizanje svijesti o opasnostima po zdravlje ljudi, opasnostima po zdravlje zaposlenih na poslovima proizvodnje i upotrebe, opasnostima po neciljne organizme, te opasnostima po životnu sredinu od sredstva za zaštitu bilja	Kontinuirano	MPRR ⁹	Realizovano
31.	Zakonom o hrani i odgovarajućim podzakonskim aktima, ojačati upravljanje hemijskom bezbjednošću za područje vezano za hranu	Kontinuirano	MPRR/MZ	Realizovano
32.	Sprovoditi monitoring akcidentnog zagađenja, imisije, ali i emisije	Kontinuirano	AZPŽS	Realizovano ¹⁰
33.	Podizanje svijesti kroz obaveznu edukaciju o opasnostima po zdravlje ljudi, te opasnostima po životnu sredinu, a u vezi sa skladištenjem i korišćenjem opasnih hemikalija u oblasti elektroenergetike, rudarstva i industrije	Kontinuirano	ME	Realizovano ¹¹

⁸ Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (UBHVFP)

⁹ Nosioci su definisani Strategijom upravljanja hemikalijama 2015-2018, međutim tokom izvještavanja javila se potreba za dodavanjem i MRSS.

¹⁰ Nije bilo akcidentnog zagađenja

¹¹ Ministarstvo ekonomije je u stalnom kontaktu sa predstavnicima privrednih društava, iz pomenutih oblasti, koja su obavezna da vrše edukaciju svojih zaposlenih o upravljanju hemikalijama sa kojima se susreću u procesu rada, opasnostima po zdravlje ljudi i po životnu sredinu

34.	Donijeti podzakonska akta koja će regulisati posebne mjere zaštite i zdravlja na radu sa opasnim hemikalijama u skladu sa Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu	2016	MRSS	Realizovano
35.	Podići stepen odgovornosti pravnih subjekata za obezbjeđenje infrastrukture kvaliteta opreme i zaštitne odjeće u skladu sa propisanim standardima	Kontinuirano	MRSS,UIP ¹²	Realizovano
36.	Ostvariti koordinaciju rada, i aktivnu komunikaciju u zaštiti i spasavanju u vanrednim situacijama i akcidentima izazvanim hemijskim rizicima, svih institucija od nivoa države do lokalnog nivoa	Kontinuirano	MUP	Realizovano
37.	Izvršiti nabavku najmanje jednog specijalnog, baznog, vozila za reagovanje na hemijske akcidente i uz to taktički obučiti i opremiti prateći specijalistički vod za akcidente sa hemikalijama pri jednoj teritorijalnoj vatrogasnoj jedinici	2016	MUP	Nije realizovano

¹² Odsjek za inspekciju rada.